

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

**HAÇLI SEFERLERİ
TARİHİ**

Prof. Dr. EBRU ALTAN

8. Hafta

Sunum 1

**SUNUM
PLANI**

**8) XIII. YÜZYILDAKİ HAÇLI
SEFERLERİ: 1217-1229**

1. Dördüncü Haçlı Seferi'nden Sonra Avrupa'da Durum
2. Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)
3. İmparator II. Friedrich Doğu'da: Altıncı Haçlı Seferi (1228-1229)

Sunum 2

AUZEF

Kudüs

el-Kâmil

Mısır

Dimyat

II. Friedrich

13. yüzyılda düzenlenen Haçlı Seferlerinin hedefi niçin Mısır olmuştur?

Sunum 3

Dördüncü Haçlı Seferi'nden Sonra Avrupa'da Durum

Papa III. Innocentius, Dördüncü seferden sonra Doğu'ya yeni bir sefer için hazırlıklara başladı.

Bu arada Güney Fransa'da papalık siyasetine karşı çıkan **Albi** şehrindeki Hıristiyanlar, Roma kilisesine göre doğru yoldan sapmışlardı (*heretik*).

AUZEF

Sunum 4

Haçlılar Hıristiyan Katharları katlediyor.
(Giovanni Bellini'nin 16.yy. çizimi)

1209'da papanın emriyle Citeaux başrahibinin idaresindeki Hıristiyanlar, Albililere karşı saldırıya geçtiler; cinsiyet, yaş ve mevki farkı gözetmeden herkes öldürülüyordu. **Hıristiyanı Hıristiyana öldürten bu savaş 20 yıl sürdü.**

Sunum 5

Çocukların Haçlı Seferi, 1212.

Öte yandan Avrupa'da aralıksız sürüp giden Haçlı Seferi propagandaları Çocukları bile etkilendi. Sonunda **Fransa ve Almanya'dan** binlerce çocuk kutsal toprakları kurtarmak iddiasıyla yollara döküldü.

Sunum 6

Dördüncü Haçlı Seferi'nden Sonra Avrupa'da Durum

1212 yılı, “**Çocukların Haçlı Seferi**” olarak tarihe geçen olağanüstü şaşırtıcı bir olaya sahne oldu.

Ancak çocukların bu hareketi büyük bir felaketle sonuçlandı.

Bunlar **Marsilya, Cenova ve Brindisi** limanlarına kadar yürüyüp geldiler.

Sunum 7

Bazıları yollarda öldü; bazıları da gemilere binip denize açıldı, ama ya bindikleri gemiler battı ya kayboldular ya da esir tacirlerinin eline düştüler.

Fakat bunların akıbeti hakkında kesin bir şey öğrenilemedi.

Sunum 8

1245 Lateran Konsili

Bu arada Haçlı Seferi hazırlıkları devam ediyordu.

Papa, 1215'de Lateran Konsili'nde sefere katılacak olan Hıristiyanlara çeşitli imtiyazlar ve günahlarına af vaat etti.

Fakat sefer başlamadan önce 1216'da Papa Innocentius öldü.

Sunum 9

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

Macar Kralı Andreas

Papa III. Honorius sefer hazırlıklarını devam ettirdi.

Beşinci Haçlı Seferi olarak adlandırılan harekât **1217'de** başladı.

Eylül ayında seferin ilk grubu, yani **Macar Kralı Andreas** ile **Avusturya Dükü Leopold'un** birlikleri Filistin'e yelken açıp Ekim'de **Akkâ'ya** ulaştılar.

Almanya ve Sicilya İmparatoru **II. Friedrich de** haçı kabul etmişti, ama papanın izniyle yolculuğunu erteledi.

Sunum 10

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

Doğu'daki Franklar yeni bir Haçlı Seferi beklentisi içinde değillerdi. Hem Franklar hem de Müslümanlar ticaretin bozulmaması için barışın devamından yanaydı.

Ama İtalyan tacirler İskenderiye'nin de artık hâkimiyet altına alınması gerektiğini düşünüyordu.

AUZEF

Sunum 11

Akkâ Kralı Jean

İsmen Kudüs kralı unvanını taşıyan Akkâ hakimi **Jean de Brienne**, bu büyük kuvvetten faydalanmak istedi.

Fakat bu ilk gelen grubun hareketi yağma ve çapulculukla sınırlı bir hareket olarak kaldı.

Sunum 12

Sunum 13

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

1218 Nisan'ında **Beşinci Haçlı Seferi** orduları gemilerle gelip **Akkâ**'da toplandılar.

Seferin hedefi **Mısır** olarak belirlendi.

Haçlılar **Müslümanları Nil Deltası'ndan çıkarıp Süveyş ve Akkâ üzerinden kıskaca almayı, böylece Kudüs'ü ele geçirmeyi planlamışlardı.**

Ayrıca Müslümanlar en zengin eyaletlerini, donanmalarını da kaybedeceklerdi. Böylece Haçlı donanması öncelikle **Nil Deltası üzerindeki Dimyat'ı zapta karar verdi.**

Sunum 14

Dimyat'ın önünde nehir üzerine gerilmiş bir zincir vardı.

Şehrin arkası Menzaleh Gölü tarafından korunduğu için karadan kuşatma mümkün görünmüyordu.

Sunum 15

Haçlılar Dimyat Önündeki kuleyi kuşatıyor

Önce limana girişi engelleyen Dimyat önündeki kuleyi zapt ettiler (24 Ağustos 1218).

75 yaşındaki **Sultan el-Adil**, bu haberin üzüntüsüyle, Dimaşk'ta öldü.

Suriye'de küçük oğlu el-Muazzam, **Mısır'da ise büyük oğlu el-Kâmil** onun yerini aldılar.

Sunum 16

Papanın elçisi Kardinal Pelagius
Dimyat'ta karaya çıkıyor
(15. yy. minyatürü)

Eylül ortalarında, Papa Honorius tarafından hazırlanan ve başında İspanyol asıllı **Kardinal Pelagius'un** bulunduğu **çoğunluğu Fransızlardan** oluşan yeni Haçlı birlikleri geldi.

Papanın elçisi **sıfatıyla Pelagius seferin idaresini** üzerine aldı.

Sunum 17

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

Şubat 1219'da el-Kâmil'in boşalttığı Âdiliye'yi işgal edip şehri tamamen kuşattılar.

Suriye ve Mısır kuvvetlerinin birleşmesi ile Müslümanların gücünü artırmış, el-Kâmil'e karşı bir suikast girişimi de bastırılmıştı.

Bu arada **el-Muazzam**, Kudüs'ü Hıristiyanlara vermek gerekirse, **şehrin savunmasız kalması için Kudüs'ün surlarını yıkmaya karar verdi** ve **19 Mart 1219'da** yıkım başladı.

Sunum 18

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

Yaz aylarında **kuraklık yüzünden Nil yeterince taşmadığı için Mısır kıtlık tehlikesiyle karşı karşıya kaldı**. Bu arada **salgın hastalıklar yüzünden garnizonun sayısı azalmıştı**.

Eyyubî hükümdarı **el-Kâmil, Mısır'ı terk ederlerse Kudüs'ü onlara teslim etmeyi gerçek haçlı da iade etmeyi teklif etti**.

Teklif Kardinal ve İtalyanlar tarafından reddedildi.

İtalyanlar için asıl önemli olan Kudüs değildi.

Sunum 19

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

Haçlılar ciddi bir direnişle karşılaşmadan şehri ele geçirdiler (Kasım 1219).

Dimyat'ın idaresi Pelagius'a verildi. Halkın hepsini köle olarak satıldı. Şehrin Ulucamii katedrale çevrildi, küçük çocuklar vaftiz edildi.

Bundan sonra II. Friedrich'i bekleyen Haçlılar **bir yıldan fazla Dimyat'ta hareketsiz kaldılar**.

Friedrich **Bavyera Dükü Ludwig** kumandasında gönderdiği büyük bir kuvvet 1221 ilkbaharında Dimyat'a ulaştı.

Sultan 30 yıllık bir mütareke karşılığında Kudüs ve Filistin'i onlara bırakmayı önerdi.

Sunum 20

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

Kahire üzerine harekete geçen Haçlılar 20 Temmuz'da **Şarımşah'ı** işgal ettiklerinde Nil Nehri'nin taşma zamanı gelmişti.

Müslümanlar bentleri açarak hem Haçlıların geçeceği araziye sular altında bıraktılar.

Haçlılar Mısır'ı terk etmeyi ve 8 yıllık bir barış kabul ettiler.

8 Eylül 1221'de bütün Haçlı ordusu **Dimyat'ı boşaltıp** gemilerle Mısır'dan ayrıldı.

Sunum 21

Haçlılar Mısır'da: Beşinci Haçlı Seferi (1217-1221)

Haçlılar **Pelagius'u, papayı ve bizzat gelmeyen İmparator Friedrich'i suçladılar.**

Beşinci Haçlı Seferi'nin başarısızlığa uğraması Almanya ve Sicilya İmparatoru II. Friedrich'in üzerine büyük bir sorumluluk yüklemişti.

1225'de Akkâ Kudüs Kraliçesi Jolande ile evlendikten sonra **Haçlı devletinin kralı** sıfatını da aldığı için artık sefere çıkması kaçınılmaz görünüyordu.

Sunum 22

İmparator II. Friedrich Doğu'da: Altıncı Haçlı Seferi (1228-1229)

Sunum 23

Kutsal Roma Germen İmparatoru II. Friedrich (1120-1250).

Bu sırada 31 yaşında olan imparator, Roma'nın üstünlüğünü kabul etmiyordu.

Dinî duygulardan ziyade siyasî hedeflerini gerçekleştirmek arzusuyla sefer çıkmaya karar vermişti.

Tıpkı babası VI. Heinrich gibi Doğu'ya hâkim olmak arzusunda idi.

Sunum 24

İmparator II. Friedrich Doğu'da: Altıncı Haçlı Seferi (1228-1229)

II. Friedrich (13.yy. minyatürü)

Friedrich'in 8 Eylül'de yola çıktı, ama demir aldıktan kısa süre sonra hastalanınca kendisi İtalya'ya geri döndü. Donanması ise Akkâ'ya doğru yola devam etti.

Papa IX. Gregorius, bunu yeni bir bahane olarak görüp onu **aforoz etti**.

İmparator aforozlu bir hükümdar olarak Haziran **1228'de Brindisi'den denize açıldı ve 21 Temmuz'da Kıbrıs'a ulaştı**.

Sunum 25

İmparator II. Friedrich Doğu'da: Altıncı Haçlı Seferi (1228-1229)

Bu arada karısı öldüğü için **"Kudüs kralı" sıfatını da kaybetmişti**; oğlu bebek Kral Konrad'ın vasîsi olarak Doğu'ya gidiyordu.

3 Eylül'de Famagusta'dan gemiye binip Akkâ'ya doğru yola çıkan Friedrich burada büyük bir muhalefete karşılaştı.

Bu yüzden **diplomasi yoluyla başarı sağlamaya çalıştı**.

Sunum 26

İmparator II. Friedrich Doğu'da: Altıncı Haçlı Seferi (1228-1229)

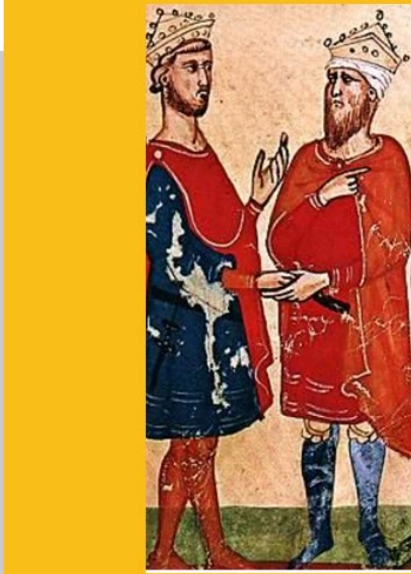
Sultan el- Kamil daha imparatorun gelişinden önce ona elçi göndererek kardeşlerine (Suriye hükümdarı el-Muazzam, Haleb hükümdarı el-Eşref) karşı kendisini desteklerse Kudüs'ü vermeyi vaat etmişti.

Fakat imparator bölgeye ulaştığında el- Kamil'in artık ona ihtiyacı kalmamıştı.

AUZEF

Sunum 27

II Friedrich (solda), Sultan el-Kamil ile.

(14.yy. minyatürü)

el-Kamil iki yıl önce imparatora Kudüs'ü vermeyi teklif ettiği zaman şehir kendisine ait değildi; ama şimdi kendi hâkimiyetinde olan şehri vermek istemiyordu.

Bu yüzden görüşmeler uzadı.

Sunum 28

İmparator II. Friedrich Doğu'da: Altıncı Haçlı Seferi (1228-1229)

Sonunda **18 Şubat 1229'da 10 yıl için geçerli olacak bir anlaşma** imzalandı.

Buna göre Yafa'ya kadar uzayan bir şeritle birlikte **Kudüs Haçlılara verildi**. Fakat **Kubbetüssahra ve Mescidülaksâ** camileri Müslümanlarda kalacak ve Müslümanlar şehre girip serbestçe ibadet edebileceklerdi.

Böylece **Haçlılar hiç savaşmadan, sadece diplomasiyle Kudüs'ü yeniden ele geçirmişlerdi**.

Sunum 29

II. Friedrich Kudüs'te kendisini taçlandırıyor

17 Mart 1229'da Friedrich Kudüs'e girdi.

Kutsal Mezar Kilisesi'ndeki törene din adamları ve baronlar katılmadı.

Friedrich krallık tacını kendi elleriyle başına koymak zorunda kaldı.

Sunum 30

İmparator II. Friedrich Doğu'da: Altıncı Haçlı Seferi (1228-1229)

İmparator kısa bir süre sonra Kudüs'ü terk edip Akkâ'ya gitti; ardından on gün Kıbrıs'ta kaldıktan kalıp İtalya'ya döndü.

Bir yıl sonra 1230'da Papa IX. Gregorius ile barışıp aforozdan kurtuldu.

Friedrich, 1231'de **Riccardo Filangieri** kumandasında Doğu'ya bir ordu gönderdi. Ama mücadele iç savaşa dönüştü.

Sunum 31

ÖZET

Haçlılar 5 Kasım 1219'da Dimyat'ı zapt ettilerse de daha sonra yenilgiye uğrayarak barış istemek zorunda kaldılar.

1228 Haziran'ında II. Friedrich aforoz edilmiş bir Haçlı olarak sefere çıktı. 1229'da imzalanan anlaşmayla Kudüs Haçlılara verildi.

Sunum 32

Sunum 33